

Latweefchu Nwifes.

Nr augftas Gewefchanas = Kummiffiones fannu un nowehlefchanu.

Nr. 44. Zettortdeenâ tanni 2trâ November 1822.

No Jelgawas.

Ta 14ta Oktober mehnefcha deena muhsu pilfata eedfihwotajeem dubbulta preeka deena bija; jo fchi deena irr ta peedfimschanas deena tahs augftas Keiserenes mahtes Mahria Weodorowna, un fchinnt deenâ arri tas leels darbs pee tahs jau wezzôs laifôs appafsch ta Leelunga Jehkaba raktas uppes, kas no Swehtas us muhsu Drifki zaur wiffu Jelgawu eet, un fur par pufs obtru gaddu allafchin ftrahdaja, tappe pabeigts un eefwehtihits. Muhsu zeenigs Keijars un Kungs to leelu naudu, fo fchis darbs mafsa, no ferwis irr dewis un zaur tahdu labdarrifchanu muhsu pilfatam leelu dahwanu fchehligi eefchinkojis. Tas uhdens taggad eet appafsch turgus plazzi, eefsch augftas un plattas no klinkereem usmuhretas welwes, preefch fudmallahm mas un fmuks dihkis irr taifihits un tee dihka krafti ittîn fthawu no apzirteem afmineem, fo no Sahmu femmes atwedde, tadehl ka Kurfemme tahdu afminu narw, usmuhreti un tif gluddeni kâ galds falafsti. No wakkara puffes zefsch irr muhrechts un isbruggehts, ka muhsu uhdens weddeji warr pee uhdens peetapt flahit, un no rihta puffes, 2 pehdas pahri par uhdeni, leela afmina plahite, affi garra un tif patt platta, kraftâ eemuhretâ, fo tas zeenigs Offenberga Kungs, Oberopgerichta preefchfehdetais, par fawu naudu irr lizzis taifihit un fur ar leeleem apfeltoteem bohkftabeem fchee wahrdi Lattinifki irr eerakftiti:

Zaur labdarrifchanu

ALCERANDRA LA PRIMA

1820.

Muhsu augfts General = Gubernators, kâ arridsan wiffi augfti Karra = un Zeefas = kungi

papreefch muhsu Kreewu = bafnizâ bija, tahs augftas peedfimschanas deenas tahs Keisereenes mahtes dehl, un pehz pabeigtas Deewa = kalpofchanas wiini wiffi nonahze pee teem finukfi usmuhreteem krafteem, tanni weetâ, fur tas zefsch lihds uhdenim irr taifihits, un fur no teem usraugeem us fcho darbu, ta augfcham peeminmeta Offenberga zeeniga Kunga un Staatsrahta Kecte ar gohdu tappe fanemti. Kad muhsu augfts General = Gubernators us to weetu bij nonahzis, tad tas dekkis, kas tohs augfcham peeminnetus rakftus apfede, nofritte un tulihit musike fpehleja un ar leeleem gabbaleem tappe fchauts. Tad no teem flahit buhdameem Kreewu Bafnizas = kungeem wifs tas ar Deewa paligu pabeigts darbs tappe eefwehtihits un beidsiht atkal musike fpehleja un no leeleem gabbaleem tappe fchauts. Par wiffu deenu muhsu pilfata eedfihwotâ to brangu darbu apftattijahs, fawâs firdis Keisaram un wiina Weetneekam par fcho leelu labbumu pateifdami.

17ta Oktober deenâ muhsu zeenigs General = Gubernators atkal us Rihgu irr aisbrauzis.

No Nerretas.

Weenam no muhsu fainneekem, tam gohdigam Wahrkedana Pehteram, kas lihds fchim itt labbi bij pahrtizzis, 25ta September mehnefcha deenâ leela nelaima usgahjufi, jo wiffa wiina fehta tanni deenâ ap maltites laifa pee lohti ftipra wehja ar ugguni nobehguff. Wiffas ehfas — bes weenu tahli nohst fthwedamu pirtiti — wiffi kulti un nekulti lauku = augli, wiffa barriba, wifs apgehrbs winnam fadefjis, un winnam taggad ar faweem behrneem un ar fawu faimi tiffai no zittu labbu zilweku apfcheloschanas jadsihwo, furru firdis tas mih-

lais Deew's ir us preekschlaifu tà prett winnu
atnihsstinaht gribbetu, kà tas lihds schim jau
notizzis! Schi leela nelaine winnam no ta
zehlfes, ka mas nejhgas behrns, gannòs
ugguni eekurt gribbedams, no mahjam zitteem
neredsot ohgli isnesfees, un garrsalnu-kaudsi
garram eedams, tur dsirfsteles iskaisijis, kas
ar to stipru wehju drihs wiffas mahjas ar uggu-
ni pahrnehmuschas. Ak! kaut jelle schi nelai-
me wiffus fainneekus un wezzakus mahzitu,
par fameem behrneem wakteht, un tohs eerad-
dinaht, ka teem ne kahda dalka nau ar ugguni,
kà tas daschdeen wehl redsams, un kaut wiini
jel weenreis to nelabbu eeraddunnu atstastu,
fawas ehkas tik tuwu weenu pee obras taifist,
un ihpaschi fawas rihjas, schkuhnus un kau-
des labbi tahli no zittahm ehkahn atzeltu; tab
dauds masaf taptu dsirdehts no tahdeem uggun-
grehkeem, kas ihfà laifà to isphosta, fo laudis
zaur wiffu fawu muhschu ar fuhreem fweedreem
pelnijuschi un krahjuschi.

Grubtaka buhs gan muhsu lautineem schinni
gadda pahrtischana; jo fur arri muhsu mallà
rudsi salnòs labbi stahweja, tur tatschu pee
kulschanas mas no winneem rohnahs, un
wassaraji ar to fausu laifu pehz fehshanas
arridsan lohiti bij' aishwarguschy. Tomehr ar
pateizigu un peetizigu firbi ir Deewa masakas
dahwanas bauditum, kad tikkai blehschu un
saglu dehl ne buhtu ar bailehm jadsihwo. Pa
kaimianu mescheem dauds tohp dsirdehts no sah-
dsibahn un zitteem warras-darbeen. Eken-
graves pagasti preeksch pahri neddekahn weens
teefas-wihrs, nakti trohskni pee sawahm fleh-
tim dsirdeedams, un fawus funnus us to rihdi-
dams, lohiti tappe fashaudihst.

Un ir pee muuns, jebshu mehs klaijuma
dsihwojam, fur blehschi un isbehguschy refruh-
schi gan ne warretu tik labbi flehptees, tomehr
daschas flehtis pa schahm tumsahm naktim irr
aplaupitas tappuschas.

Gohda peeminneschana.

Weens ihstais gohda wihrs no Latweeschu
tautas irr nomirris; no masa zilweka par
muishas-waldineeku pazelts tas parahdija, fo
weens patz zilweks, kam labba galwa un pa-

teesi skaidra firbs, spehj darriht, winsch gohdu
irr darrijis wiffai Latweeschu tautai, lai winna
truhdi falbi dufs fawà wehfà kappina! —

Dursuppes = muishas, Kandawas firspehle,
pee kurras 25 fainneeki peeder un fur tas
zeenigs Dsints-kungs Wahzsemne eeksch Kei-
sara deenestu dsihwo, tappe walddita no weena
junktura, kas pagallam fawà walkà buhdams,
fawu ammatu tik flikti uskohpe, ka ne ween ta
muishas-bushchana pagallam bij palaisa, bet
arri wifs pagasts nabbags tappis un gan drihs
pagallam isphostihst. Zunkuris ne warredams
beidsot atbildeschanu doht no fawas aplamas
muishas-waldischanas patz gallu darriehs
tanni 1817tā gadda, un tas zeenigs Kungs,
kas Dsints-kunga raddineeks buhdams, to bij
usnehmis zittu muishas-waldischanu eezelt un
wiffu pagallam fajukkuschu bushchana ismek-
leht, spreede, lai patz pagasts no fawa widdus,
kahdu gribbedams par muishas-waldineeku
eezelt. Kaudis islassija weenu kalpa wihru,
Indriki wahrda, fazzidami, tas effoht taifns
un gohdigs wihrs, kas arri mahsoht rakstihst
un rehkinahst. Jebshu nu Indrika sinnascha-
na eeksch raksteem gan masa leeta bija, tatschu
tas zeenigs Kungs, jau dohmadams ka schim
wihram labba galwa un skaidra firbs effoht,
to pateesi eezehle par Dursuppes-muishas wal-
dineeku, winnam fazzidams; lai walda kà patz
sinn un proht, tà ka fawu waldischanu preeksch
Deewa un preeksch paschas firbs warr atbildeht,
lai peeraksta fo eenems un fo isdohs, un lai
to naudu kas atlikfees, Dsints-kunga weetnee-
kam us Jelgarwu aishuhta. Indrikis, kas tà
no kalpa wihra nedohmajohst par muishas-wal-
dineeku bij pa-augstinahts, atsihdams to leelu
gohdu un darbu, fo zeenigs Kungs pehz lauschu
islassischanas winnam uswehleja, usnehme
pateesi to waldischanu un parahdija ihfà laifà,
kahds wihrs bija. Pagasts winnam us
wahrdu klausija un arri pateesi un firsnigi mi-
loja. Wiffi zeenigi Kungi tur apkahrt sahze
brihnotees par to gudru muishas-walditaju un
winnu gohda turreja. Indrikis pataifija tulihst
laufus masakus, winsch turreja wairak lohpus
un sapirke labbus waiflas lohpus; winsch to
judmallu no klints gabbaleem usmuhreja, dawi

mahjas ar ffurftineem usbuhweja, laudim koh-
 kus un wallas dewe, fawas fagruiſchas ehkas
 pareisi pahrtaiſht un Dſimts-kunga weefneekam
 wairak naudas us Zelgawu aisuhtija ne ka
 ta muiſcha eekſch dauds gaddeem bij eeneffuſi.
 Ar wahrdu fakfoht, jauna laimes faulite, ar
 ſcho wihru par Dursuppes-muiſchu un pagafu
 bij uslehfufi. Laudis ſahke zeltees, labbaki
 pahrtikufſchi, jebſchu winneem maſi un paſſiſti
 lauzini, tatschu eekſch ſirgu un lohpu ſpehku
 ſtipraki tappuſſchi, laufus labbaki warreja ſuh-
 doht. Indrikis gohdu un tikkumu uſturreja
 ſawa pagafu, iffatra wiltiba un netaiſniba
 prett kaimineem, iffatra nebehdaſchana par
 teefas pawehleſchanahim tuhliht bahrgi bet
 taiſni tappe pahrmahzita un ta ſchis iſhtais
 gohda wihrs pee augſteem ka pee maſeem tahda
 gohda kluë, ka winnu ſcho gadd par peefehde-
 taju pee Talfenes aprinka-teefas gribbeja eezelt,
 bet pats negribbeja fazzidams, wiſch gribboht
 tikkai Dursuppes-muiſchai un pagafuſtam par
 labbu dſihwoht un ne warroht wehl zittas dar-
 boſchanas usnemt. Sawu maſu rakſtu ſin-
 naſchamu wiſch pats ſawus raddu behrnus
 wakkards mahzidams ta bij wairojis, ka grah-
 matas pee Rungeem ir pee Teefas warreja raf-
 ſiht. Appakſch winna waldischanas wiſſas
 muiſchas ehkas ta irr pahrtaiſhtas, ka zittas us
 fimteem gaddeem ſtahwehs un to wiſch darrija
 allaschin tad kad wallas bij no laufu darbeem,
 iffatram ſtrahdneekam deenas darbu usdoh-
 dams. Jebſchu Kungs winna lohni ilgadda
 pa-augſtinaja un winnam to pawahrdu Talent
 dewe (tas muhſu walloda labbu galwa un
 gaischu prahru eefihimo) tad tatschu, jebſchu
 wiſſapfahrt leela gohda tappe turrehts, Latweets
 bijis Latweets palikke, allaschin turredamees
 pee fawas tautas un pee arraju laufſchu fahr-
 tas, nedſ eekſch drehbehm, nedſ eekſch fawas
 dſihwoſchanas itt ne kahdu lepnibu parahdi-
 dams. Wiſch to ne maſ par kaunu turreja
 pee arraju laudim peederreht un itt ne kad ar
 ſawu gohdu un warru ne leelijahs. Tahds
 wiſch bija un ta wiſch walbija lihds ſcho
 September mehneſchu. Tanni 11ta Septem-
 ber wiſch tappe dikti ſlims, gan Talfene pee
 Daktera-kunga labbas ſahles dabbuja, gan

arri tas zeenigs Kungs, kas winna kaimiſch
 un draugs buhdams, mums wiſſas ſchis ſin-
 nas no ſchi gohda wihra ſaraktiſjis, pats pee
 winna nobrauzis labbu Dakteri atazinaja un
 iffatru palihdſibu mihtigi apgahdaja, bet ne
 kas ne lihdsjea. Indrikis gribbeja labprah
 wehl dſihwoht un darrija arri wiſſ fo Dakteris
 mahzija, bet allaschin fazzija, ka ta ſtimniba
 effoht us mirſchanu. Tanni 21ma September
 wiſch wehl praffija papihru un pats ar dreb-
 bedamu rohku wehl usrakſtija ſchohs wahrduſ:

„Mirris tai 22tra September 1822. mannai
 feewai ne darr pahri.“

Talent.

Tai naſti us 22tru September wiſch ilgi
 Deewu luhdſe un no rihta wehl ar ſtipru baſſi
 to ſwehtu Luhgſchanu fazzija, tad teize, ka
 effoht ganna „ne par dauds to Deewa wahrdu.“
 Ta ſawu dwehfeli ſwehti islaide, tikkai 40 gad-
 dus ſchinni paſaulë dſihwojis! — Indrikam
 paleek labba ſeewa pakkaſ un trihs behrni,
 kurru weens wehl ſihdams, un — nekahda
 manta, ne kahds krahjums, jo wiſſ kas win-
 nam bijis, to irr aisdewis, nabbagu laufſchu
 muiſchas parradus maſfadams. Augſti ka
 maſi, kas winnu paſinnuſſchi, turreja leelu ſcheh-
 lumu par ſcho iſhtu gohda wihru un Dursuppes
 laudis fazzija:

Muhſu galwa irr nokrittufi.

No aitu wezzuma.

Ahwu wezzumu warr tif pat labbi ka ſirgu
 wezzumu pee ſohbeem paſiht. Jehrs pee-
 dienn ar gneem ſohbeem appakſchejds ſchoht-
 lds; ja weenu gaddu jeb puſſ-ohtru wezs,
 tad tee 2 ſohbi widdu iſkriht un 2 plattaki
 isaug winnu weeta; ja 2 lihds puſſ-treſchus
 gaddus wezs, tad atkaſ tee 2 kas blakkam
 ſtahw iſkriht un aug plattaki; ja 3 lihds puſſ-
 zettortus gaddus wezs, tad atkaſ tee blakkam
 ſtahwedami iſkriht; zettorta jeb peekta gadda
 tas beidsams jehru ſohbu pahris iſkriht un
 ataug, un nu aitai wiſſ 8 ſohbi jauni. Geſta
 gadda ſchohkli faraujahs un ſohbi leekahs gar-
 raki tappuſſcht, paſtarpes arri pee ſohbeem
 gaddahs, wirſſ-luhpa plattaka tohp un far-

rahš par to appakſcheju, tahdas aitas naw
wairs turramas, bet isbrahejamas un kauja-
mas.

* * *
Wahzjemnè rehkina puſs = peektu pohdu ſah-
les us iffatru gohwi par weenu deenu, bet
ſeena tiffai I pohdu un 4 mahrzinus par deenu.
Muns lohpiini par beem mehneſcheem us ſtalli
jaturra, tas iſneſtu 10 birkawas ſeena us
iffatru gohwi, jeb 5 labbus weſumus. Labbi
ja I paſchu weſumu if us gohwi warram fa-
mantoht, bet ſinnams tapeh3 arri tif dauds
labbuma no ſaweem lohpeem ne warram gai-
diht, kà tur reds, jo no labbas gohws 20 un
wairaf ſtohyu peena par deenu dabbu. Kad
nu arri ſaweem lohpiineem ne ſpehjam tif dauds
un tif labbu ehdamu doht kà Wahzjemnè dabbu,
taſſchu warram prahtà eeliſt, ka labbaki un
gudrafi irr, maſ lohpu pee labba ehdamu tur-
reht ne kà leelu pulku pee ſliſta un paknappa.

Teefas fluddinaſchanas.

No Bauſſas Pilsmuiſchas pagasta-teefas
wiſſi tee, kam kahdas taiſnas praſſiſchanas
pee teem Zerrauſtes ſaimneekem Wahzel
Jehkob un Bundur Jehkob, kam ſawas mah-
jas us augſtakas pawehleſchanas peh3 ſliſtas
kohpſchanas waijadſeja nodoht, ar ſcho teefas
fluddinaſchanu un noſaukſchanu tohp aizinati,
lai wiſſwehlaki lihds tai 30tai Nowember meh-
neſcha deenai ſchi gadda pee ſchihs pagasta-
teefas teizahs.

Bauſſas Pilsmuiſchas pagasta-teefà, tanni
14tā Oktober 1822. (1)

Jehkob Tuppin, pagasta-teefas wezzakais.
Fr. Leg, pagasta-teefas ſfrihweris.

* * *
No Bauſſas Pilsmuiſchas pagasta-teefas
wiſſi tee, kam kahdas taiſnas praſſiſchanas
pee ta Bauſſas Pilskunga pagasta ſaimneeka
Rugum Strautneek Andrei, kas ſawas mah-
jas atdoht, wairs newarredams par ſaimneeku

buh, kà arriſan no to paſchu pagastu pee ta us
augſtakas pawehleſchanas peh3 ſliſtas dſiſwo-
ſchanas iſliſta ſaimneeka Rugum Ubrin An-
drei irr, lai pee ſchihs pagasta-teefas lihds
tai 7tai Dezember mehneſcha deenai ſchi gadda
teizahs.

Bauſſas Pilsmuiſchas pagasta-teefà, tanni
14tā Oktober 1822. (1)

Jehkob Tuppin, pagasta-teefas wezzakais.
Fr. Leg, pagasta-teefas ſfrihweris.

* * *
Peh3 iſlihdſinaſchanas daſchadu magasih-
nes parradu, taps weens pulks gohwi lohpu
un zittas gelbigas leetas, tanni 31mā Oktober
ſeena ſchi gadda eekſch uhtruppa pahrohti, bet
tudal jamaſa; ko ſcha teefa teem pirzeſeem
ſinnamu darra. Dundanges pagasta-teefa, tanni
30tā September deenā 1822tra gadda. (1)

No. 47. Pagasta-wezzakais, Krehke Cernſt.
Pagasta ſfrihweris Klaus.

Zittas fluddinaſchanas.

Wiſſi tee kam kahdas taiſnas praſſiſchanas
pee tahs maſas mantas manna nelaiſa uſtiz-
ziga un labba ſullaina Janna, kas tanni 18tā
ſchi mehneſcha deenā mirris irr, no mannim
ſchē tohp aizinati, lai eekſch feſchahm neddelahm
pee mannim par to peeteizahs. Tuffumè,
tanni 21mā Oktober 1822. (3)

Wirſpilskungs Medem.

* * *
Ja kas gribbetu itt ſkaidrā meechu ſehklā
eeteekt, 106 mahrzinus eekſch ſwarru, tas lai
nahk pee mannim. Kaſ pulku nems, tam es
gribbu aiſfuhtih par I ſudraba Rubbuli. (1)

Dullo, Kabilles Baſnizas = kungs.

* * *
Tanni naſti no 26ta us 27tu September
Swahrdes dſeedatajam Wittomſky 2 ſirgi no
gannibahm iſſagti tappuſchi. Weens bija
dumſch, 6 gaddu wezs; ohtrs gaiſchi behrs,
zettortā gaddā. Kaſ no ſcheem ſirgeem Kur-
fiſchu mahzitajam taiſnu ſinnu warr doht, tas
peenahkamu pateizibas maſu dabhuhs. (1)

Den Druck genehmiget, von der Einführungskommission dazu beauftragt, der

Staatsrath Necke.